

Min dag i Coronatider:

Jag arbetar som ekumenisk handläggare för Stockholms katolska stift och sitter då också en del på SKR:s, Sveriges kristna råds kontor. Vår sista resa vi hann med var på ett nordiskt möte i Estland och vi kom hem den 12 mars. Redan där och då talades det mycket om corona och under mötet fick norrmän och danskar reda på att de skulle behöva sitta i karantän när de kom hem. Precis efter vår resa stängdes Estlands gränser. Möten fortsatte som vanlig fram till den 16 mars, då vi började arbeta hemifrån pga corona. I och med pandemin överfördes de flesta möten till Zoom och andra digitala plattformar. En del större möten och konferenser har senare skjutits på framtiden, men planering har delvis fortsatt.

Den stora förändringen har, som för många, varit att det mesta har blivit digitalt, med en lång rad av digitala möten. Det har funkade bra. Mycket kan skötas digitalt, alla behöver inte resa långt för olika möten, även tidigare deltog någon på Skype t ex, men nu gör alla det, och verktygen har förfinats. En baksida, som märkts mer med tiden, är inte de digitala mötena i sig, men en avsaknad av de personliga samtalen och det informella utbytet, som inte blir riktigt samma på ett digitalt möte. Det är ibland där det också händer, i pauserna, i småpratet innan eller efter mötet, på lunchen eller på promenaden, som viktig information utbyts och nya idéer uppstår. Men av nöd blir de lite mer uppstyrda i ett digitalt forum, för en god ordning hos dem som pratar osv. Det blir inte lika mycket spontana inlägg och kommentarer.

När detta är sagt ska det ändå sägas att det har gått förvånansvärt bra, och mötena har kanske blivit mer effektiva och koncisa.

Mycket har också handlat om diskussion om möten som ev ska ställas in, och som sedan ställdes in eller sköts upp. Andra blev digitala möten istället, som en del styrelse- och årsmöten. En större internationell konferens som vi planerat i flera år skjuts upp ett år. Flera av de inresande gästerna och talarna har själva reseförbud så det blev snart ett självklart beslut, också med begränsningen på 50 personer, och när det blev klart att pandemin drabbade alla länder och drog ut på tiden. Kyrkans världsråds generalförsamling, planerat till hösten 2021, har skjutits upp till hösten 2022, med olika alternativ för fysiskt möte, halv- eller heldigitalt.

Det speciella med denna pandemi är att den drabbar hela världen samtidigt. Först verkade det vara Kina och Europa, sen spreds det snabbt i hela världen, vilket då också påverkade olika möten och planer. Vi vet inte ens hur det blir i början på nästa år. Kommer de planerade nordiska mötena kunna hållas IRL då? Och den stora konferensen: Hur ser världen ut sommaren 2021? Kommer vi ens kunna mötas på kontoret till hösten? Flera möten under hösten planeras digitalt.

I en normalt hektisk, men rolig, vardag, med många resor och möten, blev det en lugnare period, med mer arbete hemifrån och en delvis välgörande paus i en annat ganska intensiv tillvaro. Det gav ett tillfälle till att stanna upp lite mer, även om arbetet och mötena fortsatt ganska intensivt. Det blev också speciellt kännbart på kyrkans område, när så småningom även mässor ställdes in under 3-4 veckor, något man aldrig trodde skulle hända. Vänner i Italien (där kyrkan haft stängt under flera månader och längre än här) har uttryckt att det blivit ett tillfälle att uppskatta något som blivit rutin och man kanske tagit för givet, ännu mer.

Allra tydligast blev det kanske under påsken, då alla offentliga mässor var inställda. I början av Triduum gick jag förbi kyrkan en stund åtminstone, tänkte jag, men den hade då stängt lite tidigare än det var sagt och det blev då att 'släppa allt' och leva Stilla veckan på ett väldigt konkret sätt. Sedan blev det många tillfällen att följa sändningar via nätet, som var väldigt fina. Även här blev det ett tillfälle för många församlingar och kyrkor att utveckla denna sida, som betydde mycket för dem som även sedan tidigare haft svårt att komma till kyrkan, av sjukdom, familj, bor långtifrån eller annat.

Många hoppas att det ska fortsätta, så ur denna aspekt har det blivit en positiv utveckling av tillgänglighet för fler och med förfinad teknik.

Jag följde själv ofta också påvens morgonmässor från Santa Marta vilket jag uppskattade mycket (även när vardagsmässor började igen), med hans predikningar och tankar för varje dag. De var väldigt fina i sin enkelhet och närhet och jag saknade dem när de slutade sändas. Jag vet att även påvens Urbi et Orbi, när han stod ensam på Petersplatsen, samt när han bad Fader vår, nådde ut till många, även utanför kyrkan, och gjorde ett starkt intryck på fler än mig.

I andra sammanhang där jag är engagerad infördes snabbt också digitala zoom-möten två kvällar i veckan, där den som ville kunde koppla upp sig och 'umgås' en stund, dela vardagliga eller allvarliga saker, samt dela någon djupare tanke. Det har också varit värdefullt för de isolerade hemma och uppskattas av många, och kan kanske fortsätta. Nu kan även de från olika delar av landet lätt mötas, och de som bor långt ifrån där vi vanligen brukar mötas. Plötsligt blev det också lättare att få tid, då de flesta fysiska möten och aktiviteter av alla slag är inställda. Så på detta sätt kan man träffa en del personer mycket oftare än vad som varit möjligt förut, vilket absolut en positiv aspekt av det hela.

På ett allmänt plan tänker jag på alla som drabbats direkt eller indirekt, antingen genom sjukdomen själv, eller de som inte kan besöka sjuka och äldre släktingar och vänner lika lätt eller alls. Eller någon som drabbas av en annan allvarlig sjukdom och där den närmaste familjen inte kunnat besöka den sjuka, eller en som inte kunnat vara med på sin mormors begravning. Jag kunde inte åka på en guddotters konfirmation i en annan stad (en som jag inte träffar så ofta, så det var verkligen tråkigt).

Vidare tänker jag på alla de som drabbats ekonomiskt och i sitt yrkesliv och verksamheter, och kanske livsverk som går i konkurs. Jag tänker att allt detta kan skapa sår och svårigheter på många plan och finnas kvar. I ett ekumeniskt sammanhang när kyrkorna funderat kring vad detta innebär sade någon, att det finns en risk att sorg blir en folksjukdom. Så hur fångar man upp dem som ej fått ta avsked, för att ta ett exempel. Kanske har kyrkornas (och andra religioners) roll blivit ännu tydligare då det aktualiserat frågor om just sorg, begravning, människors värde.

Men för en del har det också blivit ett tillfälle att mitt i allt stanna upp och fundera på vad som är viktigt, när t ex resande och konsumtion och vanliga aktiviteter inte kunnat fortsätta som vanligt. På ett sätt kan det även bli tydligare hur mycket man klarar sig utan. När man inte översköjs av lika mycket direkt input visar sig behovet kanske inte vara lika stort. När många sociala sammanhang och naturliga mötesplatser fallit bort, som inom kulturen för att nämna något, blir det tydligare hur beroende vi är av varandra, något som inte fullt ut kan ersättas av digitala sändningar. De flesta (kanske alla indirekt) ägnar sig åt något som har en mottagare, och som är en tjänst åt någon. Pandemin har tydliggjort hur vi alla i någon mån står och verkar i relation till andra och varandra då uppgiften försvinner eller försvåras när det inte finns någon mottagare.

Som nämnt har vi i de olika ekumeniska sammanhangen diskuterat mycket vad detta innebär för kyrkorna och samhället. Någon sa att en sådan kris också visar var svagheten finns i ett samhälle. En som arbetat i Sydafrika sa att där blev det så tydligt hur många som är hemlösa. När man sa att alla skulle stanna hemma visade det sig att väldigt många inte hade något hem. Här kanske ljuset har satts på t ex de äldre och äldreården.

En digital kurs ordnas i sommar på EHS (Enskilda högskolan Stockholm) om kyrka och teologi i pandemins tid. Många reflekterar kring vad det innebär att kyrkan blivit mer digitaliserad. Vilka vinster och förluster medför det? Fler har nåtts genom det digitala, men det finns också en oro att några inte kommer tillbaka. Man diskuterar också om 'digital nattvard' i olika samfund, hos oss katoliker om 'andlig kommunion'.

Ändrad praxis kan göra att vi kan komma närmare varandra. Sådant som var otänkbart tidigare för vissa blir nu nödvändigt. Det sägs ofta att inget kommer att bli som förut, men stämmer det? Kommer istället mycket att snabbt återgå till det normala, i vissa avseenden (konsumtion mm)? Det är några av de tankar och frågor som lyfts i ekumeniska sammanhang.